

Časopis pro pěstování matematiky a fysiky

Věstník literární

Časopis pro pěstování matematiky a fysiky, Vol. 8 (1879), No. 2, 93--96

Persistent URL: <http://dml.cz/dmlcz/121012>

Terms of use:

© Union of Czech Mathematicians and Physicists, 1879

Institute of Mathematics of the Academy of Sciences of the Czech Republic provides access to digitized documents strictly for personal use. Each copy of any part of this document must contain these *Terms of use*.



This paper has been digitized, optimized for electronic delivery and stamped with digital signature within the project *DML-CZ: The Czech Digital Mathematics Library* <http://project.dml.cz>

Mathematická úloha 15.

Kolikátou permutací představuje slovo
abiturient.

Fyzikální úloha 9.

Jak vypadala by duha, kdyby kapky dešťové měly lomivost skla korunového, pro něž platí

$n = 1.5239$ u Frauenhoferovy čáry *B*

$n = 1.5439$ „ „ *H.*

Fyzikální úloha 10.

Jaký jest lomitel průhledné hmoty, z nichž zhotovená koule má ohnisko *m*krát vzdálenější nežli bod povrchu od středu.

Fyzikální úloha 11.

Normalní pruský kilogram váží jen 0.999 999 842 prototypu kilogramu francouzského; o mnoho-li metrů nutno jej zemskému středu blíže položit, aby tíže obou byla stejná? (Poloměr země $r = 859.44$ zeměp. míle, 1 z. míle $= 7420.44^m$.)

Fyzikální úloha 12.

V úhlu $\alpha = 30^\circ$ vystřelí se rychlostí $c = 300^m$ koule proti kolmé, $4500^m = a$ vzdálené stěně; v jaké výši ji stihne?

Věstník literární.

Každý zajisté, jemuž jest se podrobiti nějaké zkoušce z předmětu obsáhlejšího, hledí ku konci své přípravy zjednat si povšechný a stručný přehled celé látky, aby v paměti udržel pomocí hlavních vědomostí též celé řady pobočných věcí s nimi souvisejících. Pročež jest velmi radno sestavovati si při studii podrobném poněkud podstatná fakta v organický a přehledný celek, aby dle potřeby mohl sloužiti za základ konečnému opakování. A z téže příčiny velmi jest záslužná každá práce, která z jistého předmětu jednou pro vždy a pro všechny za účelem právě vytknutým se vykoná a pak do veřejnosti podá, aby

každý mohl z ní ve svůj prospěch kofistiti s valným ušetřením času zvláště před zkouškami drahého.

Tyto a podobné myšlenky nás opanovaly, když jsme se dozvěděli, že velečilý pracovník na poli naší školní literatury mathematicko-fysikalní p. prof. *Fr. Hromádka* v Táboře sestavil přehlednou rukojet fysiky k tomu cíli, aby byla pomůckou abiturientům vůbec a všem, kdož by se rychle o jistém zákonu fysikalním chtěli poučiti, zvláště. I vítáme tudíž nový tento podnik s nelícenou radostí a s nejvřelejším přáním, aby se co možná brzy, najisto pak již v tomto školním roce, dostal do rukou našeho bedlivého studentstva. *R.*

Konečně doporučujeme professorským knihovnám všech ústavů středních jakož i pædagogii sborník periodický

Zeitschrift

für mathematischen und naturwissenschaftlichen Unterricht.

Ein Organ für Methodik, Bildungsgehalt und Organisation der exakten Unterrichtsfächer an Gymnasien, Realschulen, Lehrerseminarien und gehobenen Bürgerschulen.

Herausgegeben von **J. C. V. Hoffmann.**

Leipzig, Druck und Verlag von B. G. Teubner.

Kdo zná malé dotace na knihovny škol středních a ví, jak různých tu potřeb a přání, pochopí zajisté velikou spornost a ouzkostlivost, jaká panuje při zakupování knih pro knihovny professorské zvláště; nutno tu obmeziti se na věci nejdůležitější a nejpotřebnější, takže na časopisy nevybývá mnoho, ba mnohdy ani nedojde. S druhé však strany nelze upřítí, že právě odborné časopisy směru středním školám přiměřeného jsou nanejvýš potřebné a prospěšné v městech venkovských, kde není velkých knihoven veřejných; nemá-li totiž zůstati učitel na stanovisku, na němž stál opouštěje školy vysoké, musí aspoň tolik si všimati pokroku své vyvolené vědy, aby dovedl se přispůsobiti proudu, velmi zdoluhavě sice, avšak nepřetržitě a stále i co do formy i co do obsahu se měnícího. Porovnejme jenom požadavky, jaké činěny na př. na kandidata matematiky a fysiky r. 1851, kde státní zkoušky byly zavedeny, a co se při stejném znění příslušného zákona zkušebního žádá nyní!

Nechceme a nemůžeme ani zde tvrditi, že by náš časopis mohl a chtěl vyhověti potřebám svrchu vytknutým; máť on účel zcela přesně vytknutý, který jen částečně se shoduje s přáním tamtéž vysloveným. Nutno tedy sáhnouti po časopise jinojazyčném, u nás především německém.

Časopis mathematický, který pod jmenem *Crelle-ovjym* již tak dlouho vychází a v posledních letech získal si pomocníka v *Annalech mathematických*, časopis tento nemůžeme než tam odporučiti, kde jest po uhrazení všech potřeb ještě zbytek peněz a dostatek mathematické snahy; jestiť věnován výhradně rozvoji vědy a potřebám škol vysokých.

Avšak i níže stojící časopisy, jež založil před dávnými lety *Grunert* a po roce 1850 *Schlömilch* a jež hodlaly stejně pěstovati i fysiku i matematiku, i těch předplacení možná jen tam schvalovati, kde jest vše ostatní již opatřeno. Neb *Grunertův* jindy bedlivě redigovaný „Archiv“ stal se pod vedením nejapného a rozmrzelého *Hoppe-a* sborníkem různých, na mnoze zbytečných článků, za něž se spisovateli neplatí honoráře, kdežto dítko *Schlömilchovo*, kolisajíc se mezi školami středními a vysokými, nepřichází k patřičnému vyvinutí, ač se v časopisu tomto pěkné mnohdy věci vyskytují a pěkné honoráře platí.

I nezbyvá než přihlédnouti k časopisu svrchu jmenovanému a pro potřeby škol středních jako stvořenému. Sledujeme několik let již obsah jeho a musíme se vyznati, že bychom nedovedli vysloviti nějaké přání po zdokonalení buď formy neb obsahu; jest to takorčka ideal takového časopisu.

Abychom dokázali, jak praktické jest rozčlankování obsahu jeho, uvádíme tuto obsah posledně vydaného sešitu 6. roč. IX.

V I. oddělení, věnovaném pokroku vůbec a obsahujícím tu delší, tu kratší pojednání mathematická nebo fysikalní, podává se se především elementární pojednání o *užívání invariantů ve škole* od dra. Diekmanna, načež následují drobné zprávy a sice od *Schlömilcha o možnosti a skutečnosti*, týkající se geometrie *Kamblyho* a *odveta Killinga* dru *Funcckemu*; pak následuje *řešení* dvou úloh od *Schlömilcha* a čtyř úloh od *Schæwena* a konečně předkládají se algebraické úlohy pro žáky a thema ku práci pro pokročilejší, obé od *Schlömilcha*. Poznáváme z toho

zároveň, že Schlömilch hojného tu má účastenstství, ač sám má vlastní list k dispozici.

V II. oddělení obsaženy jsou *literární zprávy*, a sice především některé recenze, tuto spisů vydaných od *Mantela, Hattendorfa, Fleischhauera, H. Möllera, Lorberga, Taita a Lorenze*, načež následuje přehled pojednání v programech školních *Brandborska, Pomořan a Slezska* v r. 1878 vydaných a končí se co možná úplnou bibliografi spisů v měsíci *srpnu* a *září* vydaných v oboru *pædagogiky, geometrie, arithmetiky, astronomie, geodesie, mechaniky, fysiky, chemie, zoologie, botaniky, mineralogie a geografie*.

V oddělení III., jež věnováno jest otázkám *pædagogickým*, obsažena jest zpráva o sjezdu gymnasiálních a realních profesorů ve Flensburgu, o sjezdu učitelů meklenburských v Búcově a o sjezdu přátel věd přírodních ve Šverině. Na konci pak obsaženy *zprávy různé a hovorna*.

Z krátkého vyčtení věcí, jež v jediném sešitě jsou obsaženy, pozná se zajisté, že časopis tento šestkrát za rok vycházející jest skutečně podlé potřeb škol středních řízen a že představuje ohnisko a středisko všech snah, pokud čelí ku povznesení věd exaktních ve škole. Takový časopis zajisté bude vítaný v každé sborovně a to tím spíše, poněvadž mnohé věci v každém čísle, zejména pak pædagogické může s prospěchem čísti i profesor jiných předmětů nevyjímajíc ani filologa. Konečně budiž ještě poznamenáno, že redakce (Hamburg, Kieler Str. 92, III.) mileráda přijímá všechny poznámky týkající se středního učení vůbec a dopouští i debaty o nich, jakož jde z každého ročníku objemného na jevo. (Ročník IX. právě ukončený čítá 490 str.)